

Betula pendula (Bříza bělokorá)

synonyma: *Betula alba*, *Betula alba* var. *pendula*, *Betula atrata*, *Betula microlepis*, *Betula verrucosa*

čeleď: Betulaceae

oblasti: Altaj, Andalusie, Anglie, Apeniny, Belgie, Britská Kolumbie, Bulharsko, Connecticut, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Illinois, Indiana, Iowa, Írán, Irsko, J Norsko, J Ural, Japonsko, Jugoslávie, JZ Sibiř, Katalánsko, Kavkaz, Kentucky, Kolorado, Korea, Krym, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Maine, Malá Asie (Anatolie), Manitoba, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Německo, New Hampshire, New Jersey, New York, Nizozemí, Nové Skotsko, Nový Brunšvik, Ohio, Ontario, Oregon, Pennsylvania, Polsko, Pyreneje, Rakousko, Rumunsko, Sajany, Skotsko, Slovensko, Střední Rusko, Střední Sibiř, SZ Rusko, Švédsko, Švýcarsko, Ukrajina, Vermont, Virginie, Wales, Washington, Wisconsin, Z Rusko, Z Sibiř

Roste v Evropě v podobě opadavého stromu s vejčitou, řídkou a nepravidelnou korunou. Dorůstá výšky (9 -) 15 - 25 (i 30)m a šířky 20m. Dožívá se 150let a plodit začíná po 10 - 15ti letech. Borka je bílá, ve stáří pokryta ve spodní části šedočernými strupy z popraskané kůry, v mládí je ale hnědá a lesklá, bělá teprve s vyšším věkem, kdy se začíná i odlupovat. Dobře hoří za sucha i mokra díky vysokému obsahu dehtu. Větve jsou převislé, v mládí drsné, bradavičnatě žláznaté. Listy jsou zelené, na podzim žloutnou, při bázi nejširší, 3úhelníkovité, kosočtvercovité až vejčité, špičaté, 2x hrubě pilovité, dlouhé 3 - 7cm, široké 2,5 - 5,5cm, báze klínovitá až téměř uťatá, žilnatinu tvoří 5 - 7 (i 12) párů žilek, řapíky jsou tenké a dlouhé 1 - 3cm. Samčí jehnědy jsou převislé a dlouhé do 3 - 7cm, samičí jsou zelené, vzpřímené, později převislé a dlouhé 1 - 2cm. Plodem je nažka o velikosti 2mm. Míza která se získává nařezáváním kůry se využívá v kosmetice nebo jako sladký nápoj. Listy mají léčivé účinky. Největším exemplářem u nás je Bříza v Jedlové v Orlických horách s obvodem kmene 295cm. Existují vnitrodruhové taxony:

- f. *arbuscula*/'Arbuscula' - listy menší
- 'Aurea' (Bříza bělokorá zlatá)
- 'Barossa Evergreen' - převislý habitus; listy holé, pilovité
- 'Biala Dama' - okraj listů béžový
- 'Birkalensis'/'Bircalensis' - vysoký habitus; listy 3úhlé, na každé straně se 3 - 4mi hlubokými stříhanými zuby
- 'Boeugh' - převislý habitus; výška 9m
- 'Burgundy Wine' - polopřevislý habitus; výška 12m, šířka 9m; borka bílá; listy tmavě růžovofialové
- var. *carelica* - svalcová bříza; habitus pokřivený; kmen s větvemi pokryté nepravidelně houbovitými zduřeninami
- f. *crispa*/'Crispa' - listy hluboce rozeklané, ale ne tolik jako u 'Dalecarlica', bazální laloky nejsou obloukovitě zpět ohnuté, méně kopinaté
- 'Dalecarlica'/f. *dalecarlica*/B. *hybrida*/B. *laciniata*/B. *palmata* - převislý habitus; výška do 18m; listy hluboce laločnaté, vykrojené téměř až ke středu, laloky nepravidelně pilovité, dlouhé 4 - 8cm, centrální lalok kopinatý, řapíky tenké, dlouhé 2,5 - 4cm
- 'Cunningham'/'Cunningham's Variety' - převislá, podobná 'Tristis' a 'Youngii'
- 'Dalecarlica'
- 'Dalecarlica Pendula'
- 'Dark Prince' - polopřevislý habitus; borka bílá; listy tmavší než u 'Purpurea'
- 'Dentata Viscosa' - křovitý habitus; přírůstky kratší; listy lepkavé, hrubě 2x pilovitý nebo 2x zubaté
- 'Elegans' - kmen vzpřímený; koncové větve převisají téměř kolmo
- 'Fastigiata'/f. *fastigiata*/var. *pyramidalis*/'Pyramidalis' - široce sloupovitý habitus; výška až 30m; větve pokroucené; listy tmavězelené, na podzim více trvanlivé
- 'Filigree Lace' - výška 2m; listy hluboce dřipené až nitkovité, podobné 'Trost Dwarf'

- subsp. fontqueri - jižní Španělsko; výška 8 - 20m; listy střídavé, dlouhé (3,5 -) 4 - 6 (i 6,5)cm, široké 2 - 5cm, žilnatinu tvoří 6 - 9 párů žilek; květenství válcovitě
- 'Golden Beauty' - žluté listy
- 'Golden Cloud' - nízký habitus; větve obloukovité; listy žluté
- 'Gracilis'/f. gracilis - převislý habitus; výška do 6m; větve široce obloukovité, v mládí tenké, metlovité; listy čárkovitě až nitkovitě rozeklané
- 'Gracilis Pendula'/'Albalaciniata'
- f. irregularis/'Irregularis' - listy nepravidelně hluboce laločnaté
- 'Karaca'
- 'Laciniata' - podobné 'Dalecarlica', ale habitus vzpřímenou, převislé pouze vrcholky; větve dlouhé, převislé; listy méně rozeklané; samičí jehnědy velmi tlusté
- var. lapponica/Berberis brachylepis - výška až 15m; borka není při bázi brázditá, ale bílá; listy kožovité, mírně tlustší, hrubě a tupě zubaté
- f. lobulata/'Lobulata' - listy krátké, celokrajné, s 3úhlými laloky
- 'Monle'/'Purple Rain' - polopřevislý habitus; větve černorůžovofialové; listy po celý rok lesklé, růžovofialové
- subsp. obscura
- 'Obelisk' - sloupovitý habitus, strnulejší než 'Fastigiata'; borka bílá; větve vzpřímené; listy rozeklané na 3 laloky
- subsp. obscura/B. obscura - koruna převislá; výška 15 - 25m; borka světle až tmavěhnědá či hnědočerná, lesklá, při bázi černá, neodlupuje se, max. puká; větve v mládí holé; listy kosočtvercovitě vejčité až kosníkovité, dlouhé 3 - 10cm, žilnatinu tvoří 7 - 8 párů žilek, spodní strana sivozelená; šišťice dlouhé 2,5 - 4,5cm, centrální lalok podpůrných šupin kratší než postranní, postranní jsou zpětně zahnuté
- subsp. oycoviensis/B. alba var. microphylla/B. oycoviensis - Maďarsko, jižní Polsko, Dánsko, Švédsko, Ukrajina, severozápadní Čechy; široce protáhlé nízko zavěšené keře s obloukovitě odstávajícími větvemi v barvě červenohnědé, bradavičnaté; výška 1 - 3 (i 5)m; kmeny křivolaké, bohatě větvené; borka šedobílá, v mládí červenohnědá; větve v mládí hustě žláznaté a bradavčité, na brachyblastech bývá i 4 - 6 listů; listy okrouhle vejčité až široce vejčité kosočtvercovité, báze široce klínovitá, konec zašpičatělý, okraj hrubě 2x nebo 1x nepravidelně pilovitý, délky 1,5 - 3 (i 5)cm, žilnatinu tvoří 5 - 6 párů žilek, řapík dlouhý 1 - 1,5cm; jehnědy prezimují, mají 1 - 1,5cm stopky, samičí po 2 - 3ks na koncích větví, samičí na postranních větvích, plodní šupiny širší než delší
- f. palmeri/'Palmeri' - listy malé
- subsp. pendula/'Pendula' - převislý habitus; strom nebo keř; borka bílá, odlupuje se vodorovně, při bázi je tmavá, hluboce brázditá; listy dlouhé do 7cm, žilnatinu tvoří 6 - 7 párů žilek
- 'Purple Splendour' - habitus v mládí vzpřímený; borka již v 2. roce bílá; větve už ve 2 letech převisají; listy v mládí růžovofialové, později zelenají
- 'Purpurea'/f. purpurea/'Atropurpurea'/'Foliis Purpureis' - listy tmavě zelenočervené, na podzim měďnatě zelené
- 'Quercifolia'
- 'Scarlet Glory' - listy tmavě červenorůžovofialové, tmavší než 'Purpurea'; pomalejší růst
- f. sellandii/'Sellandii' - větve metlovité, kratší, bohatší; listy menší
- f. serrata/'Serrata' - listy mělce zastříhované, pilovité
- f. serrato-lobulata - listy s kratšími 3úhlými laloky jako u f. lobulata, ale na okraji pravidelně pilovité
- 'Schneeverdinger Goldbirke' - listy žluté až žlutozelené nebo bledězelené
- f. subarbuscula - listy malé
- f. subdalecarlica/'Subdalecarlica' - listy více zastříhované než u 'Serrata', ale méně než u 'Crispa'
- 'Tristis'/f. tristis - koruna dlouze vejčitá, symetričtější než 'Youngii'; kmen rovný; větve obloukovitě převislé až k zemi; listy standardní
- 'Trost Dwarf'/'Trost's Dwarf' - zakrslý habitus; výška 1m, šířka 75cm, roční přírůstky pouze 1cm; větve jemné; listy jemně hluboce dřípené, dlouhé 1,5 - 2cm, široké 0,5 - 1cm, bývají světlezelené nebo šedozelelé

- 'Verrucosa' - převislé větve; stříhané listy
- 'Viscosa' - keře nebo i malé stromky se široce protáhlým od báze větveným habitem; větve obloukovitě odstávají, jsou lepkavé; listy také lepkavé, husté, téměř 3úhlé, dlouhé 2 - 3cm, okraj hrubě 2x pilovitý až mírně laločnatý
- 'Yellow Cloud'
- 'Youngii'/'Young' - nízký převislý habitus, někdy i bez hlavního kmene (obvykle se roubuje na kmínek, pak je koruna deštníkovitá); větve tenké, nitkovité; listy trochu menší, 3úhlé, zašpičatělé, 2x pilovité, báze široce klínovitá
- 'Youngii Pendula'

Svým růstem vysouší okolní půdu. Přesto má raději suchá a světlá místa. Nevadí ji vyšší kyselost ani chudost půdy. Prořezávání se provádí na přelomu léta a podzimu. Oblíbená místa růstu jsou kraje lesů, pastvin, mezery ve skalách a dokonce i okapy střech. Díky tomu patří u nás mezi přední pionýrské rostliny.

Množí se semeny.

<https://www.rostliny.net/>